

ZPRAVODAJ

Září 2025

Povinnosti pojištěnce po přeregistraci k jiné zdravotní pojišťovně

Nová pojišťovna po přeregistraci nového pojištěnce zařídí jeho odhlášení u původní zdravotní pojišťovny. Přihlásit se (přeregistrovat) k nové zdravotní pojišťovně je možné ve dvou termínech v roce

První z nich probíhá v období od 1. ledna do 31. března. Klientem nové pojišťovny se pak stanete 1. července. Druhé přeregistrační období probíhá od 1. července do 30. září a klientem nové zdravotní pojišťovny se stanete 1. ledna následujícího roku.

S přestupem k nové zdravotní pojišťovně však souvisejí některé povinnosti, které musí pojištěnec splnit sám. Pro budoucí komunikaci doporučujeme pojištěnci uvádět aktuální kontakty, jako je adresa, telefonní číslo a e-mail.

Před samotným přechodem k nové pojišťovně zasílá pojišťovna novému klientovi dopis, v němž najde veškeré potřebné informace. Zároveň je nový klient kontaktován, aby zdravotní pojišťovně oznámil, kdo za něj hradí zdravotní pojištění. Vyplněním příslušného formuláře tak určí, zda je zaměstnancem (informaci o zaměstnavateli je důležité vyplnit, přestože tuto povinnost má zaměstnavatel), OSVČ, OBZP nebo státním pojištěncem. Toto oznámení a doložení příslušných dokladů je třeba provést až k datu samotné přeregistrace – tj. do 8 dnů po 1. 1. nebo po 1. 7.

Jaké povinnosti mají jednotlivé kategorie pojištěnců po změně zdravotní pojišťovny?

Zaměstnanec

Zaměstnanec musí oznámit změnu zdravotní pojišťovny svému zaměstnavateli. Doporučujeme vyžádat si od zaměstnavatele písemné potvrzení, že oznámení o změně převzal. Pro pojištěnce je takové potvrzení důležité pro případ opoždění či neoznámení změny zaměstnavatele zdravotní pojišťovně (a následného penále za nezaplacené pojistné). V případě, že by oznamovací povinnost ze strany zaměstnavatele zůstala opomenuta, může ho kontaktovat sama zdravotní pojišťovna.

Státní pojištěnec

Osoby, za které je plátcem pojistného stát, musí zdravotní pojišťovně oznámit a doložit, že mají nárok na zařazení do státní kategorie pojištěnců. Student musí předložit potvrzení o studiu (např. na učilišti, střední či vysoké škole), důchodce potvrzení o přiznání důchodu, nezaměstnaný v evidenci úřadu práce potvrzení z úřadu práce apod. Přihlášení mezi pojištěnce, za které platí pojistné stát, lze nahlásit také elektronicky.

OBZP

Osoba bez zdanitelných příjmů má povinnost zdravotní pojišťovně oznámit, že za ni po celý kalendářní měsíc není plátcem pojistného zaměstnavatel, není osobou samostatně výdělečně činnou (OSVČ) a nepatří do kategorie státních pojištěnců. Nahlásit se mezi OBZP je možné také prostřednictvím webového formuláře.

OSVČ

Osoba samostatně výdělečně činná musí nové zdravotní pojišťovně předložit fotokopii živnostenského listu. Dále má také povinnost doručit Doklad pro OSVČ o výši záloh na pojistné vypočtených z vyměřovacího základu v předchozím kalendářním roce. Tento doklad pojišťenci vystaví jeho dosavadní zdravotní pojišťovna.

Je třeba vrátit průkaz pojištěnce původní zdravotní pojišťovny?

Pojištěnec se nesmí u lékaře prokazovat starým průkazem zdravotní pojišťovny, u které již není pojištěn. Pojištěnec má povinnost vrátit tento průkaz původní zdravotní pojišťovně do 8 dnů od samotné přeregistrace, tj. do 8 dnů po 1. 1. nebo po 1. 7.

Měl by pojištěnec informovat lékaře a zdravotnický personál o změně zdravotní pojišťovny?

Lékařem poskytnuté zdravotní služby musí být vykázány k úhradě té zdravotní pojišťovně, u které je pacient registrován. Z tohoto důvodu se pojištěnec při ošetření u lékaře vždy prokazuje platným průkazem pojištěnce (případně náhradním dokladem vydaným zdravotní pojišťovnou).

Registrujícího lékaře (tj. všeobecného praktického lékaře, praktického lékaře pro děti a dorost, gynekologa a praktického zubního lékaře) doporučujeme o změně zdravotní pojišťovny informovat bez zbytečných odkladů, a to např. telefonicky. Upozornit na změnu zdravotní pojišťovny je vhodné jakéhokoli ošetřujícího lékaře, např. při osobní návštěvě, resp. při pravidelné kontrole.

Zdroj. VZP

www.ochrance.cz

Diskriminace do tělocvičny nepatří

Ombudsman se zastal neslyšících dětí. Jak se bránit, když sportovní kurz odmítne účast dítěte s postižením.

Přístup fair play očekávala matka, když přihlásila své dvě neslyšící děti do sportovního kurzu určeného veřejnosti. Chtěla jim dopřát radost z pohybu sdílenou s vrstevníky. Aby ušetřila trenéry i své děti možných komplikací, obstarala oběma potomkům tlumočnice do českého znakového jazyka. I přesto organizátoři kurzu rozhodli, že tyto neslyšící děti na lekce chodit nemohou.

Ombudsman Stanislav Křeček shledal postoj vedení kurzu, zdůvodňovaný zejména obavou o bezpečnost dětí, jako diskriminační. Po jeho zásahu organizátoři svůj postoj přehodnotili.

Zdravé pohybové návyky i příležitosti k navazování nových přátelství – to si pro své děti přeje většina rodičů. Stejně přání měla i matka dvou neslyšících dětí v předškolním věku. Přihlásila proto svého syna a dceru do sportovního kurzu, kde plánovali rozvíjet svou pohybovou zdatnost společně se slyšícími dětmi.

Aby vše probíhalo hladce, zajistila matka pro obě děti tlumočnice do českého znakového jazyka. A první trénink skutečně proběhl bez problémů. Co víc – děti byly z nových sportovních zážitků

nadšené. Také lektorka se bezprostředně po lekci stavěla k účasti dětí pozitivně. Ombudsman Stanislav Křeček vnímá její názor jako podstatný:

„Považuji za zásadní, že trenérka po úvodní lekci účast dětí nepovažovala za problematickou. Mám za to, že je to právě ona, kdo nejlépe dokáže vyhodnotit případná bezpečnostní rizika. Pracuje s dětmi na místě, vidí, jak se chovají a jak konkrétně trénink probíhá.“

I přesto rodině malých sportovců přišlo do e-mailové schránky vyjádření, že děti již na další hodinu nemají chodit. Důvodů k odmítnutí padlo hned několik. Objevily se obavy o bezpečnost. Zazněla i výhrada k přítomnosti dalších dospělých. Ti mohli u ostatních dětí vyvolat mylný dojem, že v tělocvičně lze mít s sebou svého rodiče.

Další překážkou měly být hlasové pokyny, které vyžadují rychlou reakci dětí. A trenéři navíc nejsou odpovídajícím způsobem vyškoleni.

I když uvedené důvody považuje ombudsman za legitimní a pochopitelné, nepokládá je zároveň za nepřekonatelné. Jednání sportovní organizace proto vyhodnotil jako diskriminační.

„Bezpečnost kurzu se při účasti neslyšících dětí zásadně neliší, nadto by k ní pozitivně přispěly tlumočnice. Ostatní děti mohly dostat vysvětlení, proč je přítomnost tlumočnic na rozdíl od přítomnosti rodičů nutná. Ani způsob vedení kurzu není natolik jedinečný, aby do sportovních her nešlo zapojit neslyšící děti.“

Vedení kurzu argumenty ombudsmana přijalo, přislíbilo obě děti do kurzu vzít a do budoucna přehodnotit své postupy při přijímání dětí se speciálními potřebami. S ohledem na bezpečnost, plynulost výuky a přehlednost skupinové dynamiky by měli rádi pouze jedno neslyšící dítě v jednom kurzu. To ale rodině přináší komplikace. Ombudsman proto opětovně apeloval na organizátory, že takové omezení musí být skutečně nezbytné, aby nebylo diskriminační.

Jak se bránit, když sportovní kurz odmítne účast dítěte s postižením:

1. Podat podnět **ombudsmanovi** (podatelna@ochrance.cz).
2. Podat podnět **České obchodní inspekci**, která může organizátorům uložit pokutu.
3. Podat **žalobu k soudu** a požadovat, aby organizátoři děti přijali.

Sportování lidí s postižením

Stěžejním mezinárodním dokumentem, který upravuje postavení lidí s postižením, je [Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením](#). Mimo jiné uvádí, že stát má přijmout taková opatření, aby podnítil a podpořil co nejširší zapojení lidí s postižením do běžných sportovních aktivit. Dále musí zajistit, aby děti se zdravotním postižením měly na rovnoprávném základě s ostatními dětmi přístup ke sportovním činnostem.

Národní plán podpory rovných příležitostí pro lidi s postižením popisuje sport jako aktivitu, která přispívá nejen ke zlepšení zdravotního stavu a tělesné kondice lidí s postižením, ale je i důležitým faktorem pro zlepšení jejich života, přispívá k rehabilitaci a integraci do společnosti.

Vyšlo druhé letošní vydání časopisu Můžeš

Kromě papírové podoby je k dispozici i v PDF k volnému stažení, stejně jako starší čísla. Co se dočtete tentokrát?

- Dlouhodobá péče o blízkého s fyzickým nebo psychickým postižením bývá v domácím prostředí velmi náročná. Právě proto je pro pečující důležité mít alespoň občas možnost oddechnout si a věnovat se i vlastnímu životu. Tématem tohoto čísla je síla respitní péče.
- „O nás s námi!“ Tak zní heslo sebeobhájců – iniciativy, která podporuje lidi s postižením, aby sami usilovali o zlepšení svých životních podmínek. Právě oni nejlépe vědí, co potřebují a s jakými problémy se potýkají. Jejich hlas je proto nejautentičtější. Více přibližuje v rozhovoru Jana Augustinová.
- Sociální pracovnice Elena Gorolová léta bojuje proti nedobrovolným sterilizacím romských žen a díky jejímu úsilí už stát odškodnil stovky z nich. Ona sama si tímto traumatem prošla v roce 1990. „Věděla jsem, že když mi toto provedli, musím to říct nahlas. Proč bych to tajila, když to je pravda? Proč bych se měla stydět já?“ říká v rozhovoru. Za svou aktivitu získala Cenu Františka Kriegla.
- „Kňourání nic nepřinese,“ říká v našem příběhu Patrik Šimánek, bývalý stipendista Konta Bariéry. Právě stipendium pro studenty středních a vysokých škol je jednou z forem podpory, kterou Konto Bariéry lidem s handicapem nabízí. Patrikovo současné pracovní uplatnění je konkrétním důkazem, že celý projekt má smysl.
- Hrdinové dokumentu *Jedu si svý* – fotograf na vozíku, slepá dívka a holčička s Downovým syndromem – zaplnili kino Oko. Film režiséra Jiřího Diviše ukazuje jejich příběhy bez příkras a zároveň připomíná, jak těžkou pozici má dnes dokumentární film jako žánr.

Nevynechejte ani ostatní reportáže a příběhy těch, kteří se nevzdávají!

Více informací i archiv vydání v PDF k volnému stažení najdete na www.muzes.cz.

Neziskovky a nový zákon o lobbování

Na začátku července vstoupil v účinnost zákon o regulaci lobbování. Jaké povinnosti přináší? Kdy už je advokační aktivita lobbyingem? A co to znamená pro neziskové organizace?

Odpovídá Monika Krejčí, expertka na advokační práci a manažerka vnějších vztahů Transparency International – Česká republika.

Je to vůbec poprvé, co Česko přijímá pravidla pro lobbování, tedy ovlivňování politiků a politiků a úředníků při tvorbě nových zákonů nebo nařízení. Cílem nového zákona je vnést světlo do rozhodovacího procesu, aby bylo jasné, kdo a s kým prosazuje své partikulární zájmy u zákonodárců. Největší změnou, kterou zákon přináší, je nejen narovnání definice lobbyingu a lobbyistů, ale také povinný registr a dvakrát za rok reportování ze schůzek a jednání, včetně uvedení tématu, protistrany nebo výsledků jednání. Na podrobnosti jsme se zeptali Moniky Krejčí z Transparency International – Česká republika.

Definice lobbyingu nám v českém právním řádu chyběla. Jak ji tedy zákon stanovuje a vyjasňuje?

V kontextu nového zákona je to tak, že budu-li přímo ovlivňovat lobbovaného – například poslance, senátora, ministra, ale i náměstka nebo ředitele odboru – při přípravě, projednávání nebo schvalování právního předpisu, pak se stávám lobbyistou. A na to se už vážou konkrétní povinnosti. Důležité je samotné „přímé ovlivnění“.

Zákon také výslovně vyjmenovává, kdo všechno patří mezi lobbované osoby, kromě politiků jsou to i vyšší úředníci nebo poradci ministrů. A není podstatné, jestli se jedná o vládní návrh zákona, poslaneckou iniciativu, vyhlášku, mezinárodní smlouvu nebo třeba koncepční dokument. Všechny tyto dokumenty spadají do rámce zákona.

A co naopak lobbying není?

Pokud se například účastním veřejného semináře nebo společenské akce, kde jen sdílím zkušenosti z praxe nebo know-how, o lobbying nejde. Stejně tak pokud mluvím do médií, vystupuji na sociálních sítích, organizuji petici nebo občanskou iniciativu. Zásadní je záměr komunikace. Pokud jdu za náměstkem ministra jen proto, abych ho informovala o situaci v rozvojových zemích, není to lobbying. Ale pokud chci prosadit konkrétní změnu do návrhu mezinárodní smlouvy, to už ano.

Ministerstvo spravedlnosti se snaží rozlišovat cílenou schůzku se zákonodárcem nebo s někým, kdo má moc rozhodovací, a ovlivňování ve věci konkrétního zákona versus sdílení informací z praxe.

Kde je tedy ta hranice, kdy už se z organizace nebo jednotlivce stává lobbyistou?

Je to hlavně o zmiňovaném záměru a cíli komunikace, a soustavnosti. Pokud jednou za deset let něco připomínkuji, ještě nejsem nutně lobbyistou. Ale pokud pravidelně lobuji za změny, například každý rok v rámci rozpočtového procesu, tak už jsem podle zákona považovaná za lobbyistu. Mimochodem, řada věcí v tomto zákoně je na úsudku lobbyisty.

Existují nějaké výjimky, kdy se zákon neaplikuje?

Ano, například se nevztahuje na asistenty poslanců či senátorů. Když se bude chtít lobbista sejít s poslancem nebo senátorem a vyhnout se reportovací povinnosti, sejde se s asistentem. To rozhodně není ideální. Mezi lobbovanými ale naopak jsou kromě poslanců, senátorů nebo členů vlády i vedoucí kanceláře Poslanecké sněmovny, zástupci různých ústředních státních úřadů, Nejvyššího kontrolního úřadu, České národní banky a podobně. Takže pokud se organizace například věnuje audiovizuální tvorbě nebo mediálnímu světu, spadají mezi lobbované, o komunikaci s kterými musím reportovat, členové Rady pro rozhlasové a televizní vysílání. Druhý tip výjimek se týká činností. Mediální vyjádření k návrhu zákona, na sociálních sítích nebo v masových médiích, tam nespádají. Stejně tak organizace petic, individuální občanské iniciativy a podobně.

Důležité je, že pokud se organizaci ozve například přímo ministerstvo nebo lobbovaný a požádá o připomínky nebo know-how, nemá organizace žádnou povinnost dál reportovat. A tady ještě zmíním terminus technicus lobbistická stopa. Lobbovaný má vlastně jednu jedinou povinnost – když bude připravovat nějaký předpis, musí do důvodové zprávy napsat seznam všech lobbistů, kteří ho nějakým způsobem lobbovali.

Zůstaňme ještě u výjimek a definice... Pokud bude jednat například starosta nebo primátor. Jak s nimi zákon počítá?

Starosta nebo i zaměstnanci krajského nebo obecního úřadu nejsou lobbisty, ačkoli často i starostové mají svoje zájmy, které prosazují na státní úrovni. Zákon je úplně vyjímá z působnosti. Hodně se v tomto směru diskutovaly také různé polostátní nebo státní firmy. Pokud komunikují s ministerstvem, kterému jsou podřízené, lobbying to není. Například když bude ČEZ jednat o svém fungování s Ministerstvem průmyslu. Pokud bude ale mezi poslanci a senátory lobbovat za předpis, který pevně garantuje určitou cenu elektřiny, tak to lobbying je.

Od července musí i neziskové organizace zvážit, zda spadají mezi lobbisty. Zákon přináší více transparentnosti, ale i nové povinnosti

Pojďme do praxe. Co konkrétně musí lobbista podle nového zákona dělat?

Od 1. července 2025 se každý, kdo lobbuje, musí zapsat do veřejného registru na relob.gov.cz. Platí to jak pro fyzické osoby, tak pro organizace, včetně neziskovek. A když pak jdu na schůzku s lobbovaným, musím ho na to, že jsem lobbista, výslovně upozornit. Například na evropské úrovni to funguje tak, že si do e-mailového podpisu píšou lobbisté registrační číslo z rejstříku transparentnosti. A dokonce Evropská komise už je tak pokročilá, že když si činitelé domlouvají schůzky s lobbisty, sami si kontrolují, jestli jsou v registru zapsaní.

Vraťme se ale k celému procesu, minimálně dvakrát ročně pak musí lobbista do registru vyplnit takzvané prohlášení lobbisty. Uvede se v něm, s kým jednal, za co lobboval a jak byl úspěšný. Cílem je, aby veřejnost měla přehled o tom, kdo ovlivňuje tvorbu zákonů.

Jaké jsou praktické dopady pro neziskové organizace?

Každá organizace, která se chce registrovat jako lobbista, musí mít datovou schránku. Registrace pak neplatí jen pro organizaci nebo jejího ředitele, zapsat se musí všichni, kdo lobbying vykonávají. Typicky právníci, advokační manažeři a podobně.

V neziskových organizacích může praxe fungovat tak, že se informace o lobbistických kontaktech budou schraňovat na jednom místě a do registru se nahrají hromadně jednou za půl roku. K zákonu existují metodické dokumenty a dokážu si představit, že řada organizací si k tomu udělá i interní směrnice. Samotná práce v registru, práce s prohlášením, je intuitivní. Ministerstvo je hodně

vstřícné, odpovídá na otázky, reaguje na dotazy, organizuje různé semináře, chodí na akce a vysvětluje.

Co se stane, pokud někdo zákon nedodrží?

Zákon stanovuje také sankce. Od menších pokut, pokud například zapomenou upozornit, že jsem lobbista, až po vysoké pokuty, pokud lobbuji, ale nejsem zaregistrovaná. V praxi si to lze představit třeba tak, že někdo veřejně prezentuje svou úspěšnou lobby, ale v registru o tom nenajdete ani zmínku. To může být problém.

Pro nezisk tedy může být zákon i příležitost, posílit svoji reputaci, transparentnost.

Ano, já v tom určitě vidím příležitost. Zejména pro neziskové organizace je to šance ukázat, že hájí veřejný zájem transparentně. Že nemají co skrývat. A že jsou legitimní součástí legislativního procesu. A zároveň zákon představuje šanci ukázat, kolik lobbistů tu reálně působí. Do teď jsme to nevěděli. V tuto chvíli tak dává největší smysl zákon začít aplikovat a sledovat, co přinese praxe. Je to úplná novinka a každý začátek je trochu o hledání.

Zdroj: Svět neziskovek

www.helpnet.cz

Splněno nebo průběžně plněno 102 ze 133 opatření

Vláda projednala na svém zasedání dne 2. července 2025 Zprávu o plnění opatření Národního plánu podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2021–2025 v roce 2024.

Usnesení, které bylo vládou ČR přijato k Národnímu plánu podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2021–2025 (dále jen „Národní plán“), ukládá jednou ročně, do 30. června, předložit vládě ČR k projednání zprávu o realizaci jednotlivých opatření Národního plánu za uplynulý kalendářní rok.

Ministerstva a další instituce byly požádány o podání zprávy o tom, jak plnily ve své působnosti ta opatření Národního plánu, která se řeší průběžně, nebo jejichž termín splnění byl do 31. prosince 2024. Z došlých zpráv byla zpracována souhrnná zpráva. K informacím resortů a institucí o plnění opatření zaujal stanovisko sekretariát Rady vlády pro osoby se zdravotním postižením.

Ze 133 opatření, která se měla plnit průběžně nebo měla být splněna do 31. prosince 2024, bylo splněno nebo průběžně plněno 102 opatření. Nebylo splněno nebo průběžně plněno 31 opatření. V roce 2024 byla plněna zejména průběžná opatření, u kterých jsou procesy jejich realizace již nastaveny a implementovány. Opatření vyžadující systémové změny nebo náročnější způsob realizace často plněna nebyla či byla plněna pouze částečně.

[Zpráva o plnění opatření](#)

www.helpnet.cz

Nový index ukazuje, jak Češi a Češky pomáhají

Dobrovolně odpracují ročně ekvivalent 95 tisíc plných úvazků. Finanční dary fyzických osob a firem přesahují v součtu 20 miliard korun.

Jak silná je solidarita české veřejnosti? Kolik lidí dobrovolnický pomáhá druhým bez nároku na odměnu? Kolik peněz darujeme a na co? A jaké postoje máme k dobrovolnictví, dárcovství a solidaritě obecně?

Odpovědi přináší rozsáhlý výzkum analytického ústavu STEM podpořený Nadačním fondem Donio. Jeho výstupem je i historicky první Index solidarity – měřítko dobročinnosti české společnosti, které STEM plánuje vydávat každoročně a sledovat tak trendy v dobrovolnictví a dárcovství. K indexu spouštíme také samostatnou webovou stránku.

Češi a Češky ročně dobrovolně odpracují ekvivalent 95 tisíc plných úvazků

Z výzkumu vyplývá, že v roce 2024 se nějakou formou dobrovolnické činnosti zapojil každý třetí dospělý v Česku. Celkový objem odvedené práce odpovídá přibližně 95 tisícům plných úvazků, což představuje hodnotu kolem 34 miliard korun.

Přibližně polovinu tvoří organizované dobrovolnictví, nejčastěji přes neziskové organizace nebo komunitní skupiny, méně často přes organizace zřizované státem či obcemi, jako jsou domy dětí a mládeže, muzea nebo přímo samotné obce.

Druhou polovinu tvoří neformální přímá pomoc, kterou si lidé domlouvají sami bez zprostředkování nějakou organizací. V tomto případě jde například o výpomoc sousedům, hlídání dětí známému, venčení psů, úklid přírody, doprovod seniora k lékaři, nákup pro někoho s omezenou pohyblivostí apod.

„Ve výzkumu používáme širokou definici dobrovolnické práce jako práce bez nároku na odměnu, kterou člověk vykonává ve prospěch někoho, kdo není členem jeho rodiny ani domácnosti,“ vysvětluje ředitel výzkumu STEM Jaromír Mazák. „Tento přístup je v souladu s doporučením Mezinárodní organizace práce,“ doplňuje.

Finanční dary fyzických osob a firem přesahují v součtu 20 miliard korun

Kromě dobrovolnictví je důležitým aspektem solidarity také dárcovství. V nedávno zveřejněné [tiskové zprávě](#) jsme informovali o výstupech výzkumu, který STEM realizoval pro Úřad vlády ČR s finanční podporou Technologické agentury ČR.

Z výzkumu vyplynulo, že 10 miliard darů evidovaných v daňových přiznáních za rok 2023 nepředstavuje ani zdaleka kompletní obrázek o míře české štědrosti, a to ve dvou důvodech: zaprvé, část darů není v přiznáních vůbec uplatněna, zadruhé, a to může překvapit více, z daňových přiznání nelze vyčíst hodnotu darů uplatněných zaměstnanci, za které přiznání podává zaměstnavatel, což je ale 70 % zaměstnanců.

Díky výzkumu pro index solidarity jsme byli schopni obě tato čísla dopočítat a provést tak náš historicky první komplexní odhad celkové míry dárcovství v Česku postavený i na údajích, vůči kterým jsou daňová přiznání slepá.

Z celkových téměř 21 darovaných miliard za rok 2023 připadá více než 6 miliard na firmy a více než 14 miliard na fyzické osoby. Ze druhé jmenované částky je přibližně 6 mld. uplatněno v daňových přiznáních a skoro 8 mld. je darováno lidmi, kteří svůj dar v daňovém přiznání za účelem slevy na dani nikdy neuplatní.

„Osobně pro mě bylo překvapivé, že částka darovaná fyzickými osobami a neuplatněná v daňovém přiznání přesahuje částku, kterou lidé darují a na základě potvrzení o daru uplatní. Nejde však jen o to, že uplatnit může jednotlivec až dary v kombinované výši 1000 Kč. Zdá se, že řada lidí neuplatňuje ani dary, které by uplatnit mohli, ať už z přesvědčení nebo z neznalosti, že to je vůbec možné. Mnoho dárců také není ekonomicky aktivních, typicky asi dva a půl miliónu seniorů, takže jejich dary se v přiznáních také nikdy neobjeví,“ zamýšlí se Jaromír Mazák.

Solidarita ano, důvěra nikoliv

Určitým paradoxem je, že ač si lidé velmi váží hodnoty solidarity a pomáhání si, panuje mezi obyvateli Česka nízká důvěra. Většina veřejnosti (70 %) souhlasí s výrokem, že „úroveň společnosti se pozná podle toho, jak se dokáže postarat o nejslabší“. Ještě více lidí se pak hlásí k myšlence, že lidé by si měli pomáhat, i když z toho nemají přímý prospěch (74 %).

Zároveň ale v české společnosti přetrvává velmi nízká míra důvěry v ostatní – a to i v porovnání se zbytkem Evropské unie. Jen 20 % lidí si myslí, že většině lidí lze důvěřovat. Tento rozpor může snižovat ochotu lidí zapojit se do dárcovství nebo dobrovolnictví, zejména pokud mají obavu, že jejich pomoc nebude využita správně nebo bude zneužita.

Nedůvěra představuje strukturální bariéru, která brání plnému rozvinutí solidárního potenciálu, který v české společnosti jinak zjevně existuje. Naopak solidarita, ať už ve formě dobrovolnictví nebo darování, může být prostředkem zvyšování důvěry ve společnost.

Web věnovaný indexu solidarity a kompletní zpráva ke stažení

Pro vizuální přehled vybraných zjištění spouští analytický ústav STEM a Nadační fond Donio také web indexu solidarity, kde si jednotlivé výsledky můžete prohlédnout do většího detailu. Web je dostupný zde: indexsolidarity.cz

K dispozici ke stažení je také [SOUHRNNÁ VÝZKUMNÁ ZPRÁVA](#) se všemi výsledky a detailním rozbohem metodologie.

Zdroj: STEM

Včasný záchyt osteoporózy

Plošný záchyt osteoporózy v populaci začíná v ordinacích praktických

lékařů a ambulantních gynekologů. Zapojit se do něj mohou ženy do roku po menopauze a muži od 65 let.

Osteoporóza patří k nejčastějším metabolickým chorobám s vysokým rizikem komplikací. Aby se předešlo komplikovaným zlomeninám, spustily zdravotní pojišťovny plošný záchyt osteoporózy. Screeningový program se zaměřuje na ženy do roku po menopauze a muže od 65 let.

Ženy se obvykle zapojují při preventivní gynekologické prohlídce a muži při všeobecné preventivní prohlídce u praktického lékaře (u něj mohou samozřejmě screening absolvovat i ženy) ve dvouletých intervalech.

Co je osteoporóza

Výskyt osteoporózy roste a s nárůstem délky života bude ještě více stoupat. V Česku jí trpí 500–750 tisíc obyvatel a každá druhá žena a každý pátý muž utrpí osteoporetickou zlomeninu.

Při osteoporóze řidnou kosti kvůli úbytku kostního minerálu. Taková „řidká kost“ je méně odolná a snáze se láme. Protože jde o nebolestivé onemocnění, pacient většinou neví, že jím trpí, dokud si nezlomí nějakou kost. Nemoci se proto někdy přezdívá „tichý zloděj kostí“.

Zlomenina se v důsledku nemoci hůře hojí, případně je doprovázena dalšími komplikacemi. Riziko komplikací je přitom extrémně vysoké. Při pokročilé osteoporóze se kost může zlomit i bez velkého úrazu.

Nejzávažnější jsou zlomeniny krčku stehenní kosti, které u více než poloviny pacientů vedou k trvalým následkům a pacienti ztrácejí soběstačnost. Z nich zhruba pětina do jednoho roku umírá.

Poznámka: Více o osteoporóze se můžete dočíst například v [letáku](#) [1] patientské

organizace Revma Liga. Obsahuje i krátký dotazník, ze kterého můžete orientačně posoudit, zda by se osteoporóza mohla týkat i vás.

První fáze screeningu osteoporózy

Úvodní část programu se týká žen do roku po menopauze do 59 let a mužů od 65 do 69 let. Během preventivní prohlídky ve dvouletých intervalech u všeobecného praktického lékaře nebo u gynekologa lékař nejprve odebere anamnézu a poté s pacientem vyplní jednoduchý dotazník FRAX.

Standardizovaný [dotazník FRAX](#) [2] umožňuje určit riziko vzniku osteoporotické zlomeniny v následujících 10 letech. Dotazník zjišťuje základní informace o pacientovi (věk, váha, výška atd.), jeho životosprávu (konzumaci alkoholu, kouření), dosavadní anamnézu pacienta (zejména prodělané zlomeniny) a také rodinnou anamnézu (zlomeniny u rodičů). Vyplnění dotazníku trvá deset minut.

Na základě výsledků lékař určí, zda není třeba u pacienta provést denzitometrické vyšetření. Více se o tomto vyšetření dozvíte v další části textu. Pokud se riziko osteoporózy u pacienta neprokáže, je znovu vyšetřen u další preventivní prohlídky.

Druhá fáze screeningu osteoporózy

Následující část screeningu se týká žen od 60 let a mužů od 70 let. Během preventivní prohlídky praktický lékař nebo gynekolog pacientovi rovnou předepíše měření denzitometrem.

Vyšetření prostřednictvím denzitometru lze absolvovat buď přímo v ordinaci registrujícího lékaře nebo je pacient odeslán na příslušné specializované pracoviště.

Poznámka: Další informace o časném zachytu osteoporózy včetně seznamu zapojených ordinací najdete na [webu VZP](#) [3].

Jak probíhá vyšetření denzitometrem?

Denzitometrem se vyšetřuje hustota kostní hmoty. Vyšetření není bolestivé ani invazivní, trvá přibližně 15–20 minut. Pacient zůstává oblečený, ulehne na speciální lůžko a skener pak zachycuje jednu nebo i více oblastí kostí.

Většinou se hustota kostní hmoty měří na dvou místech: v oblasti bederní páteře a horní části stehenní kosti. K vyšetření se používá rentgenový denzitometr s velmi slabým zářením.

Další postup

Podle výsledku denzitometrického vyšetření následuje další postup. Pacient je buď pravidelně sledován nebo se zahájí léčba. V některých případech je odeslán ke klinickému osteologovi (lékař, který se zabývá léčením poruch kostního metabolismu) či jinému specializovanému lékaři.

Léčba osteoporózy je komplexní. Při zjištění nejnižšího stupně, tzv. osteopenie, lékař doporučí pacientovi stravu s dostatkem [vápníku](#) a [vitaminu D](#) a pravidelný pohyb, protože stimuluje tvorbu kostí. Vápník a vitamin D je k dispozici jako doplněk stravy nebo léčivý přípravek na předpis lékaře.

Diagnostikovaný pacient s osteoporózou dostane navíc aktivní léky –

bisfosfonáty či biologickou léčbu protilátkami nebo kost podporujícími hormony. Vhodně nastavená léčba dokáže snížit riziko osteoporotických zlomenin zhruba na polovinu. Léčba osteoporózy bývá dlouhodobá, často doživotní.

Související odkazy

1. Revma Liga Česká republika, z.s.: [Leták o osteoporóze](#) (odkaz vede na PDF soubor na webu revmaliga.cz, 725 kB)
2. University of Sheffield: [Standardizovaný dotazník FRAX](#) (odkaz vede na web shef.ac.uk, dotazník je dostupný i v českém jazyce)
3. Všeobecná zdravotní pojišťovna: [Program časného zachytu osteoporózy](#) (odkaz vede na stránky vzp.cz)

Zdroj: Národní zdravotnický informační portál

Alianci se daří měnit rozhodování úřadů prostřednictvím soudních sporů

Soudy dávají za pravdu žadatelům o příspěvek na péči – Aliance pro individualizovanou podporu zveřejňuje rozsudky.

Aliance pro individualizovanou podporu dlouhodobě usiluje o systémové změny ve prospěch lidí s postižením a jejich pečujících. Jedním z nových nástrojů je domáhání se práva u soudů. Tento směr práce jsme zahájili v oblasti příspěvku na péči – klíčové dávky pro lidi s postižením, jejíž nepřiznání v adekvátní výši zásadně dopadá na možnost žít nezávislý život a ovlivňuje životní úroveň celé rodiny. Zveřejňujeme nyní prvních pět anonymizovaných rozsudků. Soud se ve všech zastal člověka s postižením.

Předmětem vedených soudních sporů jsou případy, kdy stát porušil právo na spravedlivé posouzení nároku na příspěvek na péči – například neuznal potřebu podpory v konkrétních oblastech života, přestože žadatel objektivně určitou životní potřebu nezvládá, anebo Ministerstvo práce a sociálních věcí nedostatečně odůvodnilo snížení dávky.

Aktuálně právně podporujeme 13 případů z řad sebeobhájců AIP a členských organizací. V 8 z nich již padlo rozhodnutí – v 7 se krajský soud postavil na stranu žalujících, zrušil rozhodnutí MPSV a věc vrátil k dalšímu řízení. Tři případy se už dostaly na úplný konec, jen v jednom ale MPSV rozhodlo plně ve prospěch člověka s postižením a přiznalo vyšší příspěvek na péči.

Aliance tímto ukazuje, že má smysl se bránit. Rozhodnutí soudních sporů jednotlivců budeme dále analyzovat a využívat k advokačním aktivitám a hájení práv všech.

Případ 1:

Chlapec s poruchou autistického spektra zastoupen matkou se domáhal uznání nezvládnutí životní potřeby *výkon fyziologické potřeby*, které by znamenalo přiznání IV. stupně závislosti namísto stupně III. Soud shledal posudek posudkové komise, která tuto potřebu neuznala, za neúplný a nepřesvědčivý, a věc vrátil MPSV. Matka se synem navíc měli právo zúčastnit se jednání komise, na které nebyli přizváni. (Č.j. 78 Ad 1/2024-37)

Případ 2:

Muž s progresí roztroušené sklerózy se domáhal uznání nezvládnutí životních potřeb *oblékání a obouvání* a *péče o zdraví* a zvýšení stupně závislosti z I. na II. stupeň. Soud rozhodnutí MPSV, které potřeby neuznalo, zrušil kvůli nedostatečnému zhodnocení zdravotního stavu, a věc vrátil k dalšímu řízení. (Č.j. 33 Ad 41/2024-58)

Případ 3:

Žena se smyslovým postižením podala žádost o zvýšení příspěvku na péči z II. stupně, příspěvek na péči jí byl ale snížen na I. stupeň. Soud zrušil rozhodnutí MPSV pro vady v řízení a nedostatečně zjištěném skutkovém stavu, a vrátil případ k dalšímu řízení. (Č.j. 46 Ad 10/2024-37)

Případ 4:

Chlapec s poruchou autistického spektra zastoupen matkou se domáhal uznání nezvládnutí dvou životních potřeb – *výkon fyziologické potřeby a mobilita*. Uznání alespoň jedné z těchto potřeb by znamenalo přiznání IV. stupně závislosti. Soud shledal posudek posudkové komise v obou potřebách za neúplný a nepřesvědčivý, a věc vrátil MPSV k dalšímu řízení. (Č.j. 58 Ad 24/2024-34)

Případ 5:

Muž středního věku s kvadruplegií se po snížení příspěvku na péči z IV. na III. stupeň domáhá opětovného uznání životní potřeby komunikace a zvýšení dávky. Podle soudu se posudková komunikace MPSV nepřesvědčivě vypořádala s tím, zda je muž schopen napsat rukou krátkou zprávu, a věc vrátil MPSV k dalšímu řízení. (Č. j. 32 Ad 13/2024-41)

Zdroj: Aliance pro individualizovanou podporu

Redakční rada:

Bc. Daniela Jeníčková, d.jenickova@arpzpd.cz

Vydává Asociace rodičů a přátel zdravotně postižených dětí v ČR, z.s.

Karlínské nám. 12

186 03 Praha 8 – Karlín

(pro vlastní potřebu)

e-mail: asociace@arpzpd.cz [http:// www.arpzpd.cz](http://www.arpzpd.cz)